

LIETUVOS RESPUBLIKOS AMBASADA PIETŲ AFRIKOS RESPUBLIKOJE

AKTUALIOS EKONOMINĖS INFORMACIJOS SPALIO MĖNESIO SUVESTINĖ

2025 m. lapkričio 3 d.

DATA	PATEIKIAMOS INFORMACIJOS APIBENDRINIMAS	INFORMACIJOS ŠALTINIS	PASTABOS
Lietuvos verslo plėtrai aktuali informacija			
2025-10-02	Rugsėjį Pietų Afrikos privačiojo sektoriaus verslo sąlygos gerėjo penktą mėnesį iš eilės – PMI pakilo iki 50,2, o augimą skatino didėjanti gamyba, nauji užsakymai ir mažėjantys kaštai dėl palankaus valiutos kurso bei mažesnio darbuotojų skaičiaus. Nepaisant to, verslo lūkesčiai metams sumažėjo iki žemiausio lygio nuo 2021 m.	South African business conditions improve for fifth consecutive month in September, PMI shows Reuters	Pietų Afrikos verslo sąlygos gerėja penktą mėnesį iš eilės
2025-10-05	PAR vyriausybė svarsto 25% mokestį eksportuojamam žaliai chromo rūdai, siekdama gelbėti smarkiai patiriantį sunkumų sektorių, kuriame dėl didelių elektros sąnaudų uždaryta daug gamyklų ir prarasta darbo vietų. Šalis turi daugiau nei 70% pasaulio chromo atsargų, kurios būtinos nerūdijančio plieno gamybai. Mokestį palaiko kai kurie industrijos atstovai, teigdami, kad galėtų surinkti apie R34 mlrd per metus. Tačiau kasybos bendrovės tvirtina, kad eksporto apribojimais gali pakenkti jau marginalioms operacijoms, o reali problema – aukštos elektros kainos.	South Africa weighs 25% chrome export levy - report - Miningmx	Pietų Afrika svarsto 25 % chromo eksporto mokestį
2025-10-07	PAR yra antra pagal citrusinių vaisių eksportą pasaulyje po Ispanijos, o naujų sodinukų pasodinimas ir eksporto augimas skatina užsienio valiutos srautus ir darbo vietų kūrimą. <i>Citrus Growers Association</i> (CGA) prognozuoja, kad 2025 m. bus supakuota rekordinė 202,2 mln. dėžių citrusinių vaisių, tai 18% daugiau nei buvo tikėtasi ir 23% daugiau nei 2024 m. Svarbus sektoriaus pranašumas – sezoninis skirtumas tarp Pietų ir Šiaurės pusrutulių, nes pagrindinės rinkos yra šiauriniame pusrutulyje (ES, JAV, Kinija, Indija, Pietų Korėja, Japonija). Taip pat vaisiai auginami po tinklais, kurie mažina nuostolius dėl paukščių ir krušos, bei gerina mikroklimatą ir derlių.	Green Shoot: SA's citrus sector to smash export records this year as new orchards blossom	Pietų Afrikos citrusinių vaisių sektorius šiemet tikisi rekordinių eksporto rezultatų
2025-10-16	BYD paskelbė planus visoje Pietų Afrikoje sukurti megavatų galios elektromobilių (EV) įkrovimo tinklą. Kompanija pradės 1 MW supergreitųjų įkrovimo stočių statybą 2026 m. antrajame ketvirtyje, pradedant nuo savo platintojų tinklo, o vėliau plečiant iki pagrindinių magistralių ir strategiškai svarbių miestų vietų. Naujos įkrovimo stotys galės per penkias minutes suteikti iki 400 km nuvažiuojamo atstumo, naudojamos tiek tinklo elektros energiją, tiek saulės energiją. BYD planuoja plėsti platintojų tinklą, siekdama užtikrinti 100% šalies aprėptį ir skatinti elektromobilių plėtrą visoje Afrikoje.	BYD to blanket South Africa with megawatt-scale EV charging network	Elektromobilių įkrovimo tiklo plėtra
2025-10-20	Pietų Afrika turi vienas turtingiausių vanadžio atsargų pasaulyje. Vanadžio redokso srauto baterijos (VRFB) tinka ilgalaikiam energijos saugojimui, yra saugios, ilgaamžės (25–30 m.) ir perdirbamos. Globali VRFB rinka prognozuojama išaugti dešimteriopai iki 2030 m. Šalis gali plėtoti kasybą, perdirbimą ir gamybą, kurdama darbo vietas ir pajamas.	Vanadium redox flow batteries and SA's green industrial opportunity	Pietų Afrikos žaliaji galimybė
Bendra ekonominė informacija			

2025-10-15	Pietų Afrikoje „phishing“ atakos sparčiai auga – 2025 m. jos sudarė 52% visų kibernetinių grėsmių šalyje, palyginti su pasauliniu 28% vidurkiu. Užpuolikai pasitelkia pažangias technologijas ir psichologinį manipuliavimą, siekdami apgauti vartotojus, todėl tradiciniai apsaugos metodai nebeužtenka.	The security overhaul South Africa needs to halt the phishing threat – Intelligent CIO Africa	Pietų Afrikoje „phishing“ atakos sparčiai auga
2025-10-12	Pietų Afrikos Rezervo banko (SARB) įsigijimas „BankservAfrica“ daugumos akcijų (dabar pervadintos į PayInc SA) žymi reikšmingą poslinkį šalies mokėjimų infrastruktūros vystymosi procese. Šis žingsnis nukreiptas į skaitmeninės, įtraukios ir modernios mokėjimų ekosistemos kūrimą, kurios tikslas – skatinti inovacijas, konkurenciją su „fintech“ įmonėmis bei finansinę įtrauktį visoje šalyje. Panašūs modeliai tarptautinėje praktikoje, tokie kaip Indijos UPI, Kinijos Alipay integracija ir Brazilijos Pix sistema, rodo, kad centrinio banko valdoma infrastruktūra gali skatinti plataus masto finansinę įtrauktį, užtikrinti saugius mokėjimus ir kartu kurti inovatyvias rinkos galimybes. PAR galėtų tapti pagrindine skaitmeninės ekonomikos ašimi Pietų Afrikos regione, ypač jei bus įgyvendinti modernizacijos planai, reguliavimo sistemos ir įtraukios inovacijos finansų sektoriuje.	SARB's Bankserv Takeover: A power grab set to rock South Africa's financial sector	SARB perėmė <i>BankservAfrica</i> : didelis poslinkis Pietų Afrikos finansų sektoriuje
2025-10-12	Durbane vyko pirmasis aukšto lygio G20 branduolinės energetikos susitikimas, skirtas aptarti plėtros galimybes ir stiprinti tarptautinį bendradarbiavimą. Renginyje dalyvavo energijos ministrai, G20 atstovai, svečių valstybės ir Tarptautinė energetikos agentūra (IEA). IAEA generalinis direktorius R. Mariano Grossi pabrėžė, kad branduolinė energija Afrikoje vis labiau pripažįstama patikimu ir saugiu energijos šaltiniu. Daugelis branduolinę energiją naudojančių šalių, įskaitant Pietų Afriką, planuoja didinti pajėgumus, o apie 36 naujos šalys svarsto diegimą. Egiptas netrukus taps antrąja Afrikos branduoline šalimi, o Bangladešas ir Turkija paleis pirmuosius reaktorių per artimiausius metus. Susitikime akcentuota, kad branduolinė energija gali skatinti Afrikos industrializaciją, energijos saugumą ir darbo vietų kūrimą. IAEA prognozuoja, kad Afrikos branduolinės pajėgumai gali trigubėti iki 2030 m.	Nuclear Energy in Focus at the G20 in South Africa	G20 branduolinės energetikos susitikimas
2025-10-15	Pietų Afrikos ekonomika auga, bet nepakankamai, kad pasiektų vyriausybės 3,5% augimo tikslą, perspėja „Moody's“. Didžiausia Afrikos ekonomika pastarąjį dešimtmetį augo mažiau nei 1% per metus dėl pasenusios infrastruktūros, elektros trūkumo, logistikos problemų, nusikalstamumo ir korupcijos.	South Africa headed for a critical miss – BusinessTech	Ekonomikos augimas atsilieka nuo vyriausybės tikslų
2025-10-13	Pietų Afrika turi didžiulį potencialą tapti bioenergetikos lyderiu Afrikoje, ypač tvaraus aviacijos kuro (SAF) gamybos srityje. WWF Pietų Afrikos 2022 m. ataskaita nurodo, kad šalis galėtų pagaminti 3,2 mlrd. litrų SAF per metus, laikantis griežčiausių tvarumo reikalavimų, o pridėjus žaliąjį vandenilį – net 4,5 mlrd. litrų. Pirmoji gamybos technologija – alkoholio į kurą (AtJ) iš cukranendrių melasos – galėtų užtikrinti 300 mln. litrų SAF konkurencinga kaina.	forbesafrica.com/currency-affairs/2025/10/11/connecting-the-routes-towards-south-africas-biofuel-future	Pietų Afrikos bioetanolio ir tvaraus aviacijos kuro plėtra
2025-10-15	Tarptautinis valiutos fondas (IMF) prognozuoja Pietų Afrikos ekonomikos augimą 2025 m. 1,1% tempu, nors ilgalaikė perspektyva lieka blanki. IMF pažymi, kad JAV importo tarifai neturėtų reikšmingai paveikti šalies, tačiau pabrėžia riziką dėl politinio neapibrėžtumo ir galimos dirbtinio intelekto rinkos	IMF expects SA economy to grow by 1.1%, not too worried about US tariffs	Pietų Afrikos ekonomika augs lėtai – IMF

	burbulo. IMF prognozuoja, kad infliacija Pietų Afrikoje vidutiniškai sieks 4% 2025 m. ir 3,6% 2026 m., o ekonomikos augimas ilgalaikėje perspektyvoje sieks tik 1,8%.		įspėja apie rizikas
2025-10-15	Naujausio „Standard Bank“ tyrimo „Township Informal Economy Report“ duomenimis, beveik 80% <i>township</i> (kaimynysčių) verslų Pietų Afrikoje veikia neformalioje ekonomikoje ir nėra registruoti. Tai riboja jų galimybes gauti finansavimą, prieigą prie formalių rinkų bei skaitmeninių įrankių, kurie galėtų padėti augti. Nepaisant šių kliūčių, <i>township</i> ekonomika sudaro apie 19,5% šalies darbo rinkos, o jos metinė vertė siekia daugiau nei 900 mlrd. randų. Dauguma verslų veikia iš namų ar garažų (49%), o tik 11 % – komercinėse patalpose. Verslininkai dažnai susiduria su dideliu konkurencijos spaudimu ir itin ribota prieiga prie banko paskolų – 9% turi tokias galimybes.	Nearly 80% of township businesses unregistered, holding back their growth potential, report shows	Didelis skaičius neregistruotų verslų <i>township</i>
2025-10-15	Vakarų Cape regione veikia dvi baterijų surinkimo įmonės, Gautenge – viena, tačiau jos daugiausia perka komponentus iš Kinijos ir Korėjos. Straipsnyje rašoma, kad būtina pradėti gaminti komponentus vietoje, kad regionas taptų patrauklus Europos ir JAV rinkoms bei sumažintų geopolitinę riziką. Pabrėžiama, kad investicijų skatinimas į vietinę gamybą priklauso ne tik nuo tarifų mechanizmų, bet ir nuo stabilumo bei galimybės užtikrinti patikimą grąžą.	Time for South Africa to start making batteries - Winde	Pietų Afrikai laikas pradėti gaminti baterijas
2025-10-16	2,23 trilijonų randų vertės energijos planas (Integruotas energijos išteklių planas 2025) gavo prezidento vadovaujamo kabineto pritarimą. Kabinetas patvirtino planą, kuriame siekiama subalansuoti elektros tiekimą ir paklausą, didinti atsinaujinančios ir švarios energijos dalį, riboti emisijas bei užtikrinti ilgalaikį sektoriaus tvarumą, įskaitant tikslą pasiekti „net zero“ elektros sektoriuje iki 2050 m. Šis sprendimas suteikia pagrindą energetikos ministrui įgyvendinti projektus, kurių bendra vertė siekia 2,23 trilijonų randų.	South Africa's R2.2-trillion energy plan gets cabinet green light	R2,23 trilijono vertės energijos planas gavo pritarimą.
2025-10-21	Pietų Afrikos valstybinė krovinių ir logistikos įmonė <i>Transnet</i> per ateinančius penkerius metus planuoja investuoti 127 mlrd. randų (7,3 mlrd. USD) į geležinkelių tinklo modernizavimą ir svarbių uostų atnaujinimą.	South Africa's Transnet to invest \$7 billion in rail and port upgrades Business Insider Africa	„Transnet“ investuos į geležinkelių ir uostų modernizavimą
2025-10-29	Logistikos kompanija <i>Maersk</i> oficialiai atidarė naują <i>Belcon</i> šaldymo sandėlį <i>Cape</i> mieste, investuodama 1,72 mlrd. randų į Pietų Afrikos šaltosios grandinės infrastruktūrą. Naujoji patalpa suteikia 32 000 palečių vietų temperatūrai kontroliuojamai laikyti ir turi konteinerių terminalą efektyviam krovinių tvarkymui. Sandėlis sprendžia didelį trūkumą rinkoje, mažina nuostolius per perdirbamų produktų eksporto procesą ir didina vietos eksportuotojų konkurencingumą.	Maersk set to boost Cape exports with R1.7bn cold storage hub - Moneyweb	<i>Maersk</i> ketina skatinti Cape miesto eksporto apimtis įkurdama šaldymo sandėlį
2025-10-28	Pietų Afrika turi apie 75 mlrd. JAV dolerių neatskleisto eksporto potencialo, kurį stabdo prasta logistikos infrastruktūra. Šalies uostai nuolat vertinami kaip vieni prasčiausių pasaulyje, o didžiausias konteinerių uostas Durbanas liko paskutinis tarp	South Africa sitting on a R1.3 trillion goldmine – Daily Investor	Neatskleistas eksporto potencialas

	403 uostų. Nepaisant sektoriaus reformų, vadovybės pokyčių Transnete ir valdžios paramos, logistikos problemos didina transporto kaštus ir stabdo ekonomikos augimą. <i>RMB Invest in Africa</i> ataskaita nurodo, kad Pietų Afrika turi didžiausią neatskleistą eksporto potencialą Afrikoje – maždaug 20% metinio BVP, daugiau nei kitų trijų šalių kartu sudėjus.		
2025-10-28	Afrikos plėtros bankas patvirtino 75 mln. JAV dolerių finansavimą Pietų Afrikos bendrovei <i>Nyanza Light Metals</i> , kuri statys titano dioksido gamyklą Ričards Bejaus pramonės zonoje. Naujoji gamykla, su pajėgumu 80 000 tonų per metus, leis perdirbti vietoje ir regione išgaunamas titano rūdas į aukštos pridėtinės vertės pigmentą, mažinant priklausomybę nuo importo ir stiprinant Afrikos pozicijas pasaulinėje rinkoje.	South Africa: African Development Bank approves \$75 million in support for Nyanza Light Metals to drive large-scale titanium processing	Afrikos plėtros bankas skiria paramą titano perdirbimo projektui
2025-10-01	PAR miškų ūkio ir žuvininkystės sektoriai tampa svarbiais šalies kaimo ir pakrančių regionų ekonomikos varikliais. 2025 m. pradžioje šių sektorių augimas prisidėjo prie BVP padidėjimo, kompensuodamas kitų pramonės šakų sulėtėjimą. Įgyvendinant „Komercinio miškų ūkio planą“, siekiama plėsti medienos gamybą, perduoti valstybės valdomus miškus bendruomenėms bei kurti darbo vietas. Mažosios žuvininkystės bendruomenės buvo oficialiai pripažintos, suteikiant joms teisėtą statusą, kvotas ir mokymus, o iniciatyva „Fishing for Freedom“ atgaivina uostus, skatina vietinę perdirbimo pramonę, turizmą ir papildomas darbo vietas. Aplinkosaugos tikslai ir darbo vietų kūrimas gali būti suderinami, o kaimo ir pakrančių ekonomikos gali tapti Pietų Afrikos augimo varomąja jėga.	Forestry and Fisheries Drive South Africa's Rural and Coastal Growth, Says Minister George Central News South Africa	Miškų ūkio ir žuvininkystės sektoriai tampa svarbiais ekonomikos varikliais
2025-10-02	Pietų Afrikos automobilių pramonė susiduria su grėsmėmis dėl augančio importo, prastos infrastruktūros ir valdžios neveiklumo. Dėl importo iš Azijos ir Indijos bei silpnos vyriausybės kontrolės per pastaruosius mėnesius prarasta apie 4 000 darbo vietų, įskaitant Goodyear gamyklos uždarymą. Vyriausybė svarsto priemones skatinti vietinę gamybą ir CKD surinkimą, o Nelson Mandela Bay infrastruktūros gerinimas ir saugumo užtikrinimas lieka prioritetu sektoriaus ateičiai.	Imports, failing infrastructure and 'government indecision' threaten SA automotive industry	Automobilių pramonė

Parengė:

Karolina Astrauskaitė, LR ambasados Pietų Afrikos Respublikoje trečioji sekretorė,
tel. +27 74 130 3321, el. paštas karolina.astrauskaite@urm.lt